

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สถานการณ์ของสังคมในปัจจุบัน กำลังเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วประชาชนเกิดความไม่เข้าใจปฏิบัติผิดเพี้ยนจากหลักธรรมในพระพุทธศาสนาเป็นจำนวนมาก ทำให้สังคมไทยเสื่อมทรามจากศีลธรรมอันดีงามสังคมมีพฤติกรรมขาดคุณธรรมและจริยธรรมกันมากขึ้น พระสงฆ์ วัด และคณะสงฆ์ ไม่สามารถจะดำเนินการด้านรักษาความเรียบร้อย ให้ดั่งงามได้กระทบกระเทือนต่อความมั่นคงแห่งชาติ ในที่สุดเป็นส่วนหนึ่งเหมือนกัน ที่เกี่ยวเนื่องด้วยการพัฒนาวัดทางราชการ และคณะสงฆ์ รวมถึงพุทธศาสนิกชนฝ่ายคฤหัสถ์ทั้งมวลควรช่วยกันพัฒนากิจการคณะสงฆ์ และกิจการพระศาสนาเพื่อความมั่นคงแห่งชาติ (สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. 2546 : 46)

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 ทรงพระราชดำริมีใจความตอนหนึ่งว่า “การหาโอกาสนำความรู้ภาคทฤษฎีมาลงมือปฏิบัติก็มีการฝึกการปฏิบัติงาน เพื่อให้เกิดการใช้แรงงานฝีมือ ใช้ทั้งความละเอียดถี่ถ้วนก็ถือเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งต้องอาศัยหลักวิชาการเป็นแนวทางในการปฏิบัติ” กิจกรรม 5ส เป็นเทคนิคที่ช่วยให้ผู้ปฏิบัติเกิดผลสำเร็จในการพัฒนาเป็นการปูพื้นฐานของความรู้ความสามารถได้เหมาะสมกับการทำหน้าที่ เป็นการบริหารทรัพยากรมนุษย์ที่มีอยู่อย่างลงตัว ทำให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการพัฒนาหน่วยงานหรือองค์กรต่างๆ ให้ขับเคลื่อนไปได้อย่างถูกต้องตามแนวทางพัฒนาที่เหมาะสม (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจ. 2542 : 96)

ทฤษฎีและแนวคิด กิจกรรม 5ส ประกอบไปด้วย สะสาง สะดวก สะอาด สุขลักษณะ และสร้างนิสัย ที่ปฏิบัติการ ได้ผลสำเร็จเป็นที่ยอมรับของหลายๆหน่วยงานและองค์กรมาแล้วโดยมีการทำความเข้าใจในขั้นตอนของกิจกรรม 5ส และปฏิบัติไปตามขั้นตอนของกิจกรรมตามแนวทฤษฎีที่กำหนดไว้ (วารินทร์ สิ้นสูงสุด. 2541 : 5-6)

“ ทุกๆสรรพสิ่งในโลกนี้ มีเกิดขึ้นตามธรรมชาติและก็มีเปลี่ยนแปลงไปตามกฎของธรรมชาติ ” อดีตที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบัน วัดท่าซุด อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ วัดราษฎร์ที่มีความเจริญทางการพัฒนามาโดยตลอด เป็นวัดที่อยู่ในความศรัทธาของประชาชนในท้องถิ่นและทั่วไป สภาพที่เป็นปัญหาในปัจจุบันของวัดท่าซุด คือ บริเวณศาลาการเปรียญของวัดที่ใช้เป็นสถานที่ทำกิจกรรมของพระสงฆ์ เป็นศูนย์รวมของชุมชนที่มาใช้ เป็นสถานที่จัดประชุมและที่บำเพ็ญกุศล เป็นสถานที่ทำบุญในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา มีการจัดวางสิ่งของไม่เป็น

ระเบียบ ไม่เป็นหมวดหมู่ คู่มือแล้วไม่งามตาและค้นหาให้หยาบคายได้ยาก นอกจากนั้น ยังมีขยะและสิ่งปฏิกูลต่าง ๆ มากมาย ทั้งที่บริเวณห้องน้ำ ห้องสุขา ห้องพัสดุ ตลอดจน สถานที่ทำครัว รกรุงรังไม่เป็นระเบียบ ผู้ที่เข้ามาใช้บริการที่วัดยัง ไม่มีความตระหนักรู้ในการที่จะมีส่วนร่วมทำให้วัดเป็นสถานที่น่าอยู่ ผู้วิจัยจึงเห็นว่าวัดท่าซุดควรจะได้รับการพัฒนา โดยการนำเทคนิคกิจกรรม 5 ส เข้ามาใช้ในทุก ๆ ประเด็น เช่น นำการสะสาง เข้ามำกำจัดของเสียที่ไม่มีประโยชน์ทิ้งไป นำความสะอาด เข้ามำจัดวางสิ่งของให้เป็นระเบียบหยิบใช้ ได้ง่าย นำความสะอาด เข้ามำทำบริเวณวัดให้น่าอยู่ ทำให้วัดถูกสุขลักษณะ ป้องกันไม่ให้เกิดความสกปรกตามสถานที่บริเวณ ห้องน้ำ ห้องสุขาและห้องครัว ตลอดจน สร้างนิสัย ฝึกวินัยให้มีในตนเองสำหรับทุกคนที่เข้ามาใช้บริการหรืออยู่ในวัดกิจกรรม 5 ส นับได้ว่าเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาวัดท่าซุด มีความสำคัญอย่างมาก ที่จะส่งผลให้กับวัดท่าซุด พระสงฆ์สามเณร คณะกรรมการวัด ตลอดจนประชาชนในท้องถิ่นได้ร่วมมือร่วมใจกันพัฒนาตามแนวทฤษฎีและเทคนิค 5 ส ต่อไป

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งจุดมุ่งหมายเพื่อ

1. ศึกษาปัญหาการพัฒนาวัดด้วยกิจกรรม 5 ส ของวัดท่าซุด อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์
2. เปรียบเทียบความแตกต่างในด้านความคิดเห็นในการพัฒนาวัดด้วยกิจกรรม 5 ส ของวัดท่าซุด ระหว่างเพศชายและเพศหญิง
3. สร้างรูปแบบการพัฒนาวัดด้วยกิจกรรม 5 ส ของวัดท่าซุด อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาปัญหาการพัฒนาวัดด้วยกิจกรรม 5 ส ของวัดท่าซุด และสร้างรูปแบบการพัฒนาวัดด้วยกิจกรรม 5 ส ของวัดท่าซุด อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดที่เกี่ยวกับ กิจกรรม 5 ส ของสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ ซึ่งประกอบไปด้วยกิจกรรม 5 ด้าน คือ สะสาง สะดวก สะอาด สุขลักษณะ และสร้างนิสัย สามารถนำไปใช้กับสิ่งที่ขาดความเป็นระเบียบและเป็นสิ่งปฏิกูล ซึ่งอยู่ในบริเวณวัดท่าซุด โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย เพื่อให้ได้รูปแบบที่จะนำไปสู่การพัฒนาวัดท่าซุด ต่อไป

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ช่วงที่ 1 ศึกษาปัญหาการพัฒนาวัดด้วยกิจกรรม 5ส ของวัดท่าซุด อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์

ประชากร คือ พระสงฆ์ที่จำพรรษาในวัด คณะกรรมการวัด และประชาชนในท้องที่ หมู่ที่ 1 ตำบลบางประมุง อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 533 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple- random sampling) โดยใช้สูตรขามาเน่ (พิชิต ฤทธิจรรณู, 2547 : 117) สุ่มกลุ่มตัวอย่างจากประชากร ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 229 คน ได้แก่

พระสงฆ์ จำนวน	10	รูป
คณะกรรมการ	5	คน
ประชาชน	214	คน

ช่วงที่ 2 สร้างรูปแบบการพัฒนาวัดด้วยกิจกรรม 5ส ของวัดท่าซุด อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์

ประชากร คือ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 13 รูป / คน

3. ขอบเขตด้านตัวแปร

ช่วงที่ 1 ศึกษาปัญหาการพัฒนาวัดด้วยกิจกรรม 5 ส ของวัดท่าซุด อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์

ตัวแปรที่จะศึกษา ได้แก่ เพศ ชาย/ หญิง และปัญหาการพัฒนาวัดด้วยกิจกรรม 5ส ของวัดท่าซุด 5 ด้าน คือ

1. ด้านสะอาด
2. ด้านสะดวก
3. ด้านสะอาด
4. ด้านสุขลักษณะ
5. ด้านสร้างนิสัย

ช่วงที่ 2 สร้างรูปแบบการพัฒนาวัดด้วยกิจกรรม 5ส ของวัดท่าซุด อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์

ตัวแปรที่จะศึกษา ได้แก่ รูปแบบการพัฒนาวัดด้วยกิจกรรม 5ส ของวัดท่าซุด อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์

นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดนิยามขอบเขตหรือความหมายของคำศัพท์เฉพาะที่ใช้ดังต่อไปนี้

1. รูปแบบ หมายถึง แนวทางการพัฒนาวัดด้วยกิจกรรม 5ส ของวัดท่าซุด หมู่ที่ 1 ตำบลบางประมุง อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์
2. กิจกรรม 5ส หมายถึง เครื่องมือที่ช่วยให้กิจกรรมประสบผลสำเร็จ ที่ผู้วิจัยออกแบบเป็นแบบสอบถาม 5 ด้าน คือ สะสาง สะดวก สะอาด สุขลักษณะ และสร้างนิสัย
3. การสนทนากลุ่ม หมายถึง การให้ความร่วมมือร่วมใจของบุคคลในสังคมแสดงความคิดเห็นกันที่จะช่วยทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาให้เจริญมั่นคง
4. การพัฒนา หมายถึง การถ่ายทอดแนวคิดทฤษฎีและองค์ความรู้จากคนหนึ่งไปสู่อีกบุคคลหนึ่งอย่างถูกต้อง
5. วัด หมายถึง วัดท่าซุด หมู่ที่ 1 ตำบลบางประมุง อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์
6. เจ้าอาวาส หมายถึง เจ้าอาวาสที่ปกครองรักษาวัดท่าซุด หมู่ที่ 1 ตำบลบางประมุง อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์
7. พระสงฆ์ หมายถึง พระสงฆ์ที่จำพรรษาที่วัดท่าซุด หมู่ที่ 1 ตำบลบางประมุง อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์
8. คณะกรรมการ หมายถึง วิทยาลัยที่ปฏิบัติงานในวัดท่าซุด หมู่ที่ 1 ตำบลบางประมุง อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์
9. ประชาชนในท้องถิ่น หมายถึง ประชาชนที่มาทำบุญที่วัดท่าซุด หมู่ที่ 1 ตำบลบางประมุง อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงปัญหาการพัฒนาวัดด้วยกิจกรรม 5ส ของวัดท่าซุด อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ เพื่อนำมาสร้างรูปแบบการพัฒนาวัดด้วยกิจกรรม 5ส
2. ทำให้ทราบความแตกต่างปัญหาการพัฒนาวัดด้วยกิจกรรม 5ส ของวัดท่าซุด ระหว่างเพศชายและเพศหญิง
3. ได้รูปแบบการพัฒนาวัดด้วยกิจกรรม 5ส ของวัดท่าซุด อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาวัดท่าซุด ต่อไป